

การกำหนดนโยบายและการรับมือการท่องเที่ยวจังหวัดสกล หลังวิกฤติโควิด 19

Policy Formulation tourism management of Sanuk groups after covid 19 pandemic

สายพาน จักษจินดา¹

E-mail: kaow_prass@hotmail.com

โทรศัพท์: 083-443-6116

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดสกล และการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวในอนาคต หลังวิกฤติการณ์โควิด 19 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัว ส่งเสริมและต่อยอดการท่องเที่ยวให้มีความนิยมและฟื้นตัวจากวิกฤติการณ์โควิด 19 ได้เร็วขึ้น การศึกษาครั้งนี้อาศัยวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร และการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งผลการศึกษาและแนวทางในอนาคต สำหรับการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลพบว่า 1) นโยบายสำหรับนักท่องเที่ยว ควรเน้นไปที่การอัดฉีดงบประมาณการท่องเที่ยว ใช้เทคโนโลยีออนไลน์มาช่วยในการกลั่นกรองสุขภาพ และการสะสมแต้มสำหรับการท่องเที่ยว 2) นโยบายสำหรับผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การหาพันธมิตรในการให้บริการ เพิ่มศักยภาพการทำงานของพนักงาน มอบสิทธิพิเศษสำหรับผู้ประกอบการ อัดฉีดงบประมาณให้ผู้ประกอบการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการนักท่องเที่ยว วางแผนในการปรับจังหวัดสกล ให้เป็นพื้นที่ State Quarantine มาตรการรับรองความปลอดภัยด้านสุขอนามัย เพื่อเพิ่มความมั่นใจในสถานที่ท่องเที่ยว และในส่วนสุดท้ายคือ 3) นโยบายที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล สามารถกระทำได้โดย ผลักดันประเทศไทยให้เป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยว ในภูมิภาคอาเซียน นโยบายการออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยว นโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การยกเว้นและลดภาษี นโยบายวางแผนการตลาดเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว การผ่อนปรนมาตรการและลดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกักตัว นโยบายของภาครัฐที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในประเทศและภาคธุรกิจของการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความนิยมและความยั่งยืน ผลักดันให้จังหวัดสกลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงมรดกโลกของยูเนสโก โดยนโยบายทั้งหมดนี้เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลให้ฟื้นตัวจากภาวะโรคระบาดโควิด 19 และผลกระทบทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวจังหวัดสกล, การกำหนดนโยบาย, การท่องเที่ยวหลังวิกฤติโควิด

Abstract

The objective of this article was to study the tourism policy of Sanuk group and the tourism policy after COVID – 19 pandemic in order to adapt, to promote and to rehabilitate tourism industrial. This research is the documentary research and content analysis. It found that 1) the tourism policy should emphasize on budget and online technology for screening health and collecting point. 2) the policy for entrepreneurs and stakeholders should collaborate among partners to increase potential and should provide monetary support as well as should employ technology in terms of hygiene and services. 3) The government should make Thailand as tourism hub in Asean by creating tourism network policy, tax reduction policy for tourism. The policy should emphasize on driving sustainable tourism industrial in Sanuk group.

Keywords: the tourism in Sanuk group, policy formulation, tourism after COVID -19

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยถือเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและรายได้ให้กับประเทศได้อย่างมากมาย เนื่องจากการท่องเที่ยวไทยมีจุดเด่นหลายด้านที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้จากทั่วโลก เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (ภูเขา ทะเล น้ำตก) วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงอารยธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว ทำให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวในหลายประเทศ (จิระพงศ์ เรืองกุน และ วิทยา นามเสาร์., 2563) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนหรือกลุ่มสนุก ประกอบด้วย จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครพนมและจังหวัดสกลนคร ได้รับสมญานามว่าเป็นเส้นทางท่องเที่ยวสี่ทอง ครอบคลุมพื้นที่รวม 26,405.01 ตร.กม. (15.63 %ของภาค 5.15%ของประเทศ) มี ประชากรรวมทั้งสิ้น 3,160,134 คน GPP ของกลุ่มจังหวัด 74,289 ล้านบาท รายได้เฉลี่ยต่อหัว 26,261 บาท (พรรณี สวนเพ็ญ, 2559) จังหวัดสนุกเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีอารยธรรม ประกอบด้วย ศิลปวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น ที่มีการสืบสานต่อยอดกันมา อีกทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และธรรมะ มีความเชื่อ วิถีชีวิต หลักปฏิบัติและการดำเนินชีวิต ที่มีเอกลักษณ์และเฉพาะเจาะจง (พระครูศรีปริยัติการ, 2560) โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสนุก ประกอบด้วย วัดโบราณ และพระธาตุโดยจังหวัดมุกดาหารในอดีตเคยเป็นศูนย์กลางของอาณาจักรโคตรบูรแห่งลุ่มแม่น้ำโขง มีพระธาตุพนม พระธาตุเรณู พระธาตุท่าอุเทน พระธาตุนคร และพระธาตุประสิทธิ์ เป็นศูนย์รวมความศรัทธาของประชาชน ส่วนจังหวัดสกลนคร มีพระธาตุเชิงชุม พระธาตุนายมิ่งแจ่มแจ้ง อีกทั้งโบราณสถานอื่นๆที่ให้นักท่องเที่ยวและประชาชนเข้ามากราบไหว้ นอกจากนี้จังหวัดสนุกยังประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงทัศนียภาพที่สวยงาม ริมฝั่งแม่น้ำโขง และเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไปสู่อินโดจีน ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และให้ตระหนักถึงคุณค่าทางสังคมได้เป็นอย่างดี (จิตพร การสูงเนิน, 2558)

กระนั้นก็ตาม แผนการยุทธศาสตร์และนโยบายของจังหวัดสนุกในช่วงปี 2565 – 2570 ประกอบไปด้วย 1) การส่งเสริมพัฒนาการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตรและครัว อาหารปลอดภัย 2) การพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ธรรม (ธรรมะ ธรรมชาติ วัฒนธรรม) เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน 3) การพัฒนาขีดความสามารถด้านการค้า การลงทุนและโลจิสติกส์ ให้กับภาคธุรกิจในพื้นที่ และในส่วนสุดท้ายคือ 4) การพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง แต่อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวของจังหวัดสนุก ได้ถูกยกประเด็นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว3ธรรม (ธรรมะ ธรรมชาติ วัฒนธรรม) ให้มีการเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดสนุกเป็นที่ยอมรับและเติบโตมากขึ้น ด้วยการประชาสัมพันธ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้วยเส้นทางคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อีกทั้งการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและบริการแก่ผู้ประกอบการและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อช่วยในการสนับสนุนการท่องเที่ยวในจังหวัดสนุก โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวอยู่ที่ร้อยละ 5

โคโรนาไวรัสหรือโควิด-19 (Covid-19) ได้เกิดขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 (2019) พบครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน การระบาดของโรคโควิดยังได้แพร่กระจายอย่างรวดเร็วไปยังประเทศต่างๆทั่วโลก ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวทำให้มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก และยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน การใช้ชีวิตประจำวัน เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง สถานะขาดแคลนอาหารและเครื่องอุปโภคบริโภค รวมถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน โดยมีสาเหตุมาจากความรุนแรงของการระบาดได้แก่ บางประเทศตัดสินใจออกมาตรการปิดประเทศ (Lock Down) ควบคุมและจำกัดการเดินทางของประชาชนและนักท่องเที่ยว การประกาศพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือ พรก. ฉุกเฉิน เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด มีมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) การรณรงค์ “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ ช่วยชาติ” (ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคใต้, 2562) การงดเว้นกิจกรรมกลางแจ้ง ยกเว้นกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ ประกาศปิดห้างสรรพสินค้า งดเว้นการพักผ่อนที่ต่างจังหวัดและต่างประเทศ รวมถึงมีการปรับวิถีชีวิตการทำงานมาเป็นรูปแบบออนไลน์ การกระทำดังกล่าวเป็นมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 เพื่อความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในประเทศ ซึ่งมาตรการดังกล่าวได้ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของประชาชนทั่วโลกที่เรียกว่า New Normal ในการอยู่ร่วมกับโรคระบาดโควิด ซึ่งวิถีชีวิตดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย การส่งออกและการท่องเที่ยวมากถึงร้อยละ 67 (ดาว ชุ่มตะขบ, 2563)

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่พึ่งพาการท่องเที่ยวมากถึงร้อยละ 13-16 โดยปกติมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวที่ประเทศไทย จากเกือบ 40 ล้านคน ในปี 2562 ลดลงเหลือเพียง จะเหลือเพียง 1.5 แสนคน อันเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด19 ส่งผลให้หลายประเทศออกมาตรการงดการเดินทาง จึงส่งผลกระทบต่อให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนลดลง และได้ส่งผล

กระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ทำให้ Gdp ไทยปีพ.ศ. 2563 อยู่ที่ -3% (ดาว, 2563) ทั้งนี้การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว ยังส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการโรงแรม ที่ได้รับผลกระทบจากการยกเลิกการเดินทาง มาตรการล็อกดาวน์ การยกเลิกการจัดกิจกรรมที่มีการรวมตัวกันเช่น การประชุมสัมมนาและการจัดเลี้ยง ซึ่งทำให้อัตราการเข้าพักของโรงแรมโดยเฉลี่ยอยู่ที่ต่ำกว่าร้อยละ 15 โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงแรมที่รับนักท่องเที่ยวต่างชาติ โรงแรมที่เน้นการจัดสัมมนา ที่อัตราการเข้าพักอยู่ที่ร้อยละ 0 โดยโรงแรมดังกล่าวต้องทำการปรับตัว เสนอขายห้องพัก หารายได้เสริม บางรายปรับโรงแรมเป็นสถานที่กักตัว เสนอขายอาหารออนไลน์ และบางรายถึงขนาดได้รับผลกระทบจาก และส่งผลกระทบทางอ้อมแก่การจ้างงานของพนักงาน เจ้าของกิจการ ร้านขายของฝากและของที่ระลึก ผู้ประกอบการร้านอาหารหลายราย ทรัพยากรและภาคธุรกิจ ล้วนแต่ได้รับผลกระทบไม่ทางตรงก็ทางอ้อมทั้งสิ้น (อนุชิตา ชินศิริ ประภา, 2564) ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นักวิชาการไม่ได้มองเพียงอย่างเดียวหาแนวทางในการเยียวยา ส่งเสริมและสนับสนุนให้การท่องเที่ยวไทยฟื้นตัวกลับมา โดยการสนับสนุนให้คนไทยเที่ยวเมืองไทยผ่านโครงการและนโยบายต่างๆของภาครัฐ และการปรับลดภาษีให้กับผู้ประกอบการ เป็นต้น จากผลกระทบดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงนโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนคร นโยบายของภาครัฐที่ได้เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนครในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 รวมถึงแนวโน้มนโยบายและทิศทางในอนาคตสำหรับการวางแผนให้การท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนครมีความก้าวหน้าและยั่งยืน

นโยบายการท่องเที่ยว

นโยบายการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยและสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆทั่วโลก โดยนโยบายนั้นเกิดจากการมองหาจุดเด่นที่มีความสำคัญและชัดเจนมาใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของประเทศชาติ ซึ่งเมื่อได้ร่างหรือจัดทำนโยบายดังกล่าวควรต้องนำไปสู่การปฏิบัติ (สายป่าน จักขุจินดา, ลือชัย วงษ์ทอง, และ กิจฐเขต ไกรวาส, 2563) งานวิจัยชิ้นนี้จึงแบ่งการศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการท่องเที่ยวออกเป็น นโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนคร นโยบายการแก้ปัญหาการท่องเที่ยวในวิกฤตการณ์โควิด-19 (Covid-19) นโยบายการท่องเที่ยวและการรับมือในอนาคตสำหรับจังหวัดสกลนคร โดยแบ่งออกเป็นนโยบายสำหรับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและรัฐบาลดังนี้

1. นโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนคร

ปัจจุบันนโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนครได้ดำเนินการกระตุ้นการท่องเที่ยวที่เกิดผลดีต่อนักท่องเที่ยวและชุมชน โดยมีนโยบายและแนวทางการดำเนินการดังนี้

1.1 นโยบายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ซึ่งเป็นการต่อยอดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร โดยการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้ร่วมกับศิลปินวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมพ่อน้ำ เครื่องปั้นดินเผา เอกลักษณ์ทางด้านอาหาร เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

1.2 นโยบายการการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนครให้เป็นการท่องเที่ยว 3 ธรรมะในด้าน ธรรมะ ธรรมชาติ วัฒนธรรม โดยให้ธรรมทั้ง 3 สอดคล้องกับการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมุ่งเน้นไปที่แหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ตามรอยอารยธรรมลุ่มน้ำโขง และศรัทธาพญานาคัตตนาคราช พญามูจรินทนาคราช พญาสิมกตามหานีนิลปาลนคราช เส้นทางศรัทธาธรรมะ ได้แก่ พระธาตุ วัดศาสนสถาน เส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ “ภูผาสู่หมานที” คือจากเทือกเขาภูพานถึงลุ่มน้ำ 150 โขง กิจกรรมเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวหนองหาน ภูผาเทิบ ภูถ้ำกา ถ้ำนาคา โดยเน้นความเชื่อมโยงในเส้นทางท่องเที่ยว โดยสามารถเที่ยวได้หลายจังหวัด หลายสถานที่ภายใต้การเดินทาง 1 ครั้ง (1ทริป)

1.3 นโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนคร สร้างมาตรการผ่านการจัดงาน “สายธารแห่งศรัทธาพญานาคาวัดลุ่มแม่น้ำโขง” เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว รวมถึงการเยียวยาผลกระทบจากโรคระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19 ผ่านงานดังกล่าว ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นการสืบสานวัฒนธรรมและความเชื่อเข้าด้วยกัน (กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2565)

1.4 นโยบาย “การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ บนฐานเศรษฐกิจพอเพียง” โดยชุมชนดำเนินการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สะท้อน ศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสโดยตรงกับเจ้าของวัฒนธรรม และมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับคนในชุมชน เพื่อเป็นการเรียนรู้และซึมซับวัฒนธรรมไทย

2. นโยบายการแก้ปัญหาการท่องเที่ยวในวิกฤตการณ์โควิด 19 (Covid-19)

เป็นนโยบายที่ภาครัฐได้ออกมาตรการมาดูแลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 ซึ่งมาตรการดังกล่าวได้ออกมา เยียวยา ดูแลและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ดียิ่งๆขึ้นไป ซึ่งนโยบายดังกล่าวยังครอบคลุมไปถึงการท่องเที่ยวของจังหวัดสนุกด้วยเช่นกัน

2.1 มาตรการการสร้างรายได้ แก่สถานประกอบการท่องเที่ยว โดยรัฐบาลไทยได้นำเสนอโครงการที่ชื่อว่า “โครงการเราเที่ยวด้วยกัน” ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริม สนับสนุนและกระตุ้นการท่องเที่ยวไทยผ่านการบริโภคภายในประเทศ ด้วยการฟื้นฟูช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดในครั้งนี้ อันได้แก่ ผู้ประกอบการโรงแรม พนักงาน ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก รวมถึงส่วนต่างๆและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยรัฐบาลช่วยจ่ายอัตราค่าที่พักร้อยละ 40 ของห้องพักแต่ไม่เกินเกิน 3,000 บาทต่อคืน พร้อมทั้งมอบส่วนลดค่าอาหารอีก 600 อีกทั้งรัฐบาลยังสนับสนุนการเดินทางของประชาชนผ่านส่วนลดตัวเครื่องบินภายในประเทศ ในอัตราร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 1000 บาท ในการกระตุ้นให้ประชาชนคนไทยได้ท่องเที่ยว และเป็นมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการให้สามารถมีรายได้ระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด เพื่อทดแทนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ขาดหายไป (เราเที่ยวด้วยกัน, 2565)

2.2 รัฐบาลยังได้สนับสนุนค่าเดินทางของ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ใน การท่องเที่ยว โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเดินทางกับบริษัทที่ภาครัฐจัดหาให้ โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนในวงเงินไม่เกินคนละ 2,000 บาท สำหรับการเดินทางไม่น้อยกว่า 2 วัน 1 คืน เพื่อเป็นการตอบแทนเหล่าอาสาสมัครที่ได้เข้ามาดูแลและบริการประชาชนในช่วงเกิดการระบาดของโรคโควิด-19 อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยวไปในตัว

2.3 นโยบายหรือแนวคิดที่เรียกว่า จับคู่... กู้ท่องเที่ยวไทย (Bubble Tourism) หรือระเบียงสีเขียว (Green Corridor) เป็นการเปิดประเทศด้วยการท่องเที่ยวแบบจับคู่เดินทางกับประเทศที่มีการควบคุมการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยสามารถเดินทางระหว่างกันได้และลดระยะเวลาการกักตัว ซึ่งโครงการหรือนโยบายดังกล่าวส่งผลให้การท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากขึ้น จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ประสิทธิภาพการท่องเที่ยวดังกล่าวสามารถจัดการได้โดยใช้ระบบติดตามนักท่องเที่ยว มาตรการควบคุมโรค การควบคุมการเดินทางบก น้ำ อากาศ เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งและรองรับการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจที่เกิดจากโรคระบาดโควิด 19 (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์แห่งชาติ)

2.4 มีการจำกัดสถานที่ท่องเที่ยว เช่นให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวได้ไม่เกินร้อยละ 60 ของสถานที่ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด

2.5 การรับรองมาตรฐาน Sha ย่อมาจาก Amazing Thailand Safety And Health Administration (Sha) เป็นมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยแก่นักท่องเที่ยว โดยเป็นการรับรองว่า สถานประกอบการนั้นได้มาตรฐาน มีการทำความสะอาดและดูแลตามมาตรการรักษาความปลอดภัยจากโรคโควิด-19

2.6 มาตรการทางการเงิน ที่ภาครัฐได้ช่วยเหลือในเรื่องภาษี มาตรการดูแลและเยียวยา แรงงานลูกจ้างที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอยู่ในระบบประกันสังคมที่ได้รับ ผลกระทบจากคำสั่งของรัฐบาลที่สั่งให้ปิดกิจการในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (ศุภลักษณ์ ศรีวิไล และ รุ่งเรือง ทองศรี, 2564)

2.7 มาตรการการคนละครึ่งที่รัฐบาลช่วยจ่าย ร้อยละ 50 และอีกร้อยละ 50 เป็นความรับผิดชอบของประชาชน ในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน โดยนำโครงการดังกล่าว มาใช้ในการท่องเที่ยวผ่านร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เสื้อผ้า ซึ่งเป็นหนึ่งในนโยบายของภาครัฐที่กระตุ้นเศรษฐกิจไปพร้อมกับการท่องเที่ยว

2.8 มาตรการและนโยบายข้อดีมีคืน เป็นนโยบายที่เป็นการกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการและประชาชน ส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นและสนับสนุนการรักษาร้าน ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่โครงการนี้สนับสนุนคือ สินค้าและบริการจากผู้ประกอบการที่จดทะเบียน สินค้า Otop และหนังสือ ซึ่งมาตรการดังกล่าวสามารถกระตุ้นให้ประชาชนออกมาใช้จ่ายใช้สอยระหว่างท่องเที่ยวได้ (ชาญชัย คำจำปา และภักดี โพธิ์สิงห์, 2564)

3. นโยบายการท่องเที่ยวและการรับมือในอนาคตสำหรับจังหวัดสนุก หลังวิกฤตการณ์โควิด-19

นโยบายการท่องเที่ยวในอนาคตสำหรับจังหวัดสกล ในส่วนนี้ได้ทำการวิเคราะห์แนวโน้ม มาตรการ แนวคิด ยุทธศาสตร์ที่ควรนำมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อพัฒนาและฟื้นฟูการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลหลังวิกฤตการณ์โควิด-19 โดยได้แบ่งทำการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการผู้ประกอบการท่องเที่ยวและโรงแรม และรัฐบาล ดังนี้ (นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์, และ ชนตติ พุ่มพฤษ, 2565).

3.1 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว

3.1.1 เน้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพใช้เทคโนโลยีออนไลน์เข้ามา ช่วยกลั่นกรอง สุขภาพและประวัติการรับวัคซีนของประชาชน ก่อนที่จะให้ประชาชนเข้ามาท่องเที่ยวในสถานที่ดังกล่าว

3.1.2 อัดฉีดงบประมาณ ในการรองรับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว กระตุ้นการเดินทาง ที่พักและสิทธิพิเศษต่าง ๆ ในการใช้บริการ เช่น ส่วนลดค่าห้องพัก หรือการงดเว้นค่าธรรมเนียมสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวของจังหวัดสกล (อนุชิตา ชินศิริประภา, 2564)

3.1.3 นโยบายการสะสมแต้ม หรือสะสมการท่องเที่ยวในจังหวัดต่างๆเพื่อแลกของรางวัล เป็นนโยบายในการจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวและนักเดินทางมีความต้องการที่จะสะสมการเดินทางและประสบการณ์ของตนผ่านแต้มและนำมาแลกของรางวัล กลยุทธ์นี้สามารถกระตุ้นการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดสกลได้

3.1.4 มีการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบวิถีใหม่ หรือ New Normal นั่นคือการยกระดับมาตรการการท่องเที่ยวให้ปลอดภัย มีมาตรการป้องกันและถูกต้องตามกฎหมายของสาธารณสุข อาทิเช่น มาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม การตรวจวัดอุณหภูมิ ประวัติการรับวัคซีน การสวมใส่หน้ากากอนามัย เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความปลอดภัย มีความเชื่อมั่นในการท่องเที่ยวไทย ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ในระหว่างที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 หรือแม้ในช่วยการฟื้นตัวจากการระบาด จะส่งผลให้การท่องเที่ยวของจังหวัดสกลสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม ปลอดภัย

3.2 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวและโรงแรม

3.2.1 นโยบายการเสริมสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ ระหว่างโรงแรม สถานที่ท่องเที่ยว ระบบการขนส่ง ร้านอาหาร หน่วยงานของภาครัฐ เข้ามาร่วมมือกันเป็นพันธมิตร ในการสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของตน (ศุภลักษณ์ ศรีวิไล และ รุ่งเรือง ทองศรี, 2564)

3.2.2 ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและโรงแรมรวมตัวกับภาครัฐ ในการประชาสัมพันธ์โครงการการท่องเที่ยวผ่านทางระบบออนไลน์ เพื่อเพิ่มช่องในการตลาดและเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันมากยิ่งขึ้น

3.2.3 เพิ่มศักยภาพการทำงานของพนักงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเน้นให้พนักงานใช้รูปแบบออนไลน์ในการทำงานและประชาสัมพันธ์ ลดระยะเวลาการทำงานเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด พัฒนาบุคลากรด้านการบริการและทักษะภาษา และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของจังหวัดสกล เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติให้มาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว 3 ธรรมชาติยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มจำนวนยอดนักท่องเที่ยวจากประเทศไทยหรือนักท่องเที่ยวท้องถิ่น

3.3.4 นโยบายในการมอบสิทธิพิเศษในเรื่องการงดเว้นภาษีสำหรับผู้ประกอบการในช่วงระยะเวลาที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด เพื่อเป็นการช่วยผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ทำให้เกิดการจ้างงาน และอยู่รอดจนกว่าจะพ้นวิกฤตโควิด-19

3.3.5 อัดฉีดงบประมาณ ในเรื่องการรองรับค่าใช้จ่ายในการใช้จ่ายใช้สอย การเดินทาง การท่องเที่ยว สิทธิพิเศษต่าง ๆ ในการใช้บริการ เรื่องของภาษี การสนับสนุนค่าไฟหรือระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการและประชาชน รวมถึงงบประมาณดังกล่าวยังจูงใจให้ประชาชนได้เดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น

3.3.6 ปรับเปลี่ยนแผนกลยุทธ์และนโยบายอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาการท่องเที่ยว และหาโอกาสเติบโตในสภาวะวิกฤตต่อไปเรื่อยๆ อีกทั้งควรจ้างที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการบริการท่องเที่ยวและโรงแรมเข้ามาให้คำปรึกษาและบริหารงาน เพื่อรองรับแนวโน้มการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องในอนาคต

3.3.7 มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก ประหยัดเวลาและรวดเร็ว อีกทั้งยังสอดคล้องกับมาตรการแบบ New Normal เช่น การจองคิวผ่านระบบออนไลน์ เพื่อลดความแออัด การสัมผัสระหว่างกัน อีกทั้งยังสามารถให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการท่องเที่ยวได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3.3.8 ปรับจังหวัดสนุกให้เป็นพื้นที่ State Quarantine เมื่อผู้เดินทางได้ทำการกักตัวเสร็จแล้วสามารถ เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสนุกต่อไปได้ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าและกระตุ้นการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดสนุกอีกด้วย

3.3.9 นโยบายการรองรับการท่องเที่ยวต่อระดับความรุนแรงของโรคระบาด ในข้อนี้จะกล่าวถึงในกรณีที่เกิดโรคระบาดซ้ำอีกครั้งหรือโรคระบาดชนิดอื่นได้แพร่ระบาดเข้ามา ส่งผลให้รัฐบาลได้ดำเนินการสั่งระงับการเดินทางและการท่องเที่ยว ดังนั้น รัฐบาลควรมีนโยบายในการรองรับความรุนแรงของโรคระบาด ไม่ว่าจะเป็นการผ่อนคลายมาตรการของภาครัฐบางอย่าง แต่ต้องคำนึงถึงมาตรฐานปลอดภัยด้านสุขอนามัย และปรับเปลี่ยนทิศทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal)

3.3.10 มาตรการรับรองความปลอดภัยด้านสุขอนามัย เพื่อเพิ่มความมั่นใจในสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรม สามารถทำได้โดยดำเนินการทุกอย่างตามข้อกำหนดสาธารณสุขในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวระหว่างเกิดการแพร่ระบาดของโควิดได้ นอกจากนี้บริเวณที่พักแล้ว ตามสถานที่ท่องเที่ยวควรมีการทำความสะอาดฆ่าเชื้อ จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและมีมาตรการการเว้นระยะห่างอย่างเคร่งครัด (ดารณี อาจหาญและคณะ, 2565)

3.4 นโยบายที่จากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นโยบายจากทางภาครัฐสามารถวางแผนได้จากการประเมินผลกระทบความรุนแรงของโรคระบาดที่มีส่งผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย และนำมาวางแผนงาน เพื่อจัดเตรียมความพร้อมและประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการรับมือและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสนุก ในระหว่างที่เกิดโรคระบาด

3.4.1 ผลักดันประเทศไทยให้เป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดสนุกตั้งอยู่ใกล้กับประเทศลาว และสามารถเดินทางเชื่อมต่อไปลาว พม่า และประเทศจีนได้ ดังนั้นจึงควรใช้ข้อดีของที่ตั้งและลักษณะทางภูมิศาสตร์ในการสร้างจังหวัดสนุกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวผ่านแดน ได้ด้วยการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน เช่น คุณภาพถนน เครือข่ายการเชื่อมโยง เครื่องข่ายรถไฟ การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวผ่านสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ อีกทั้งเพิ่มท่าอากาศยาน ปรับปรุงคุณภาพของสถานีรถไฟ การมีสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับ เพื่อเป็นการส่งเสริมการตลาดและสนับสนุนท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วยกัน

3.4.2 นโยบายการออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวและสนับสนุนการวางแผนท่องเที่ยว ที่สามารถท่องเที่ยว 1 ครั้ง แต่ผ่านหลายจังหวัด เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงการเรียนรู้วัฒนธรรมในจังหวัดต่างๆ (ศุภลักษณ์ ศรีวิไล และ รุ่งเรือง ทองศรี, 2564)

3.4.3 กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน โดยปราศจากการกักตัวแต่ต้องใช้มาตรการรักษาความปลอดภัยจากโควิดในการท่องเที่ยว

3.4.4 นโยบายของรัฐบาลที่เน้นการยกเว้น ผัดผ่อน (เลื่อน) และลดภาษีและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ค่าธรรมเนียมการปกป้องสิ่งแวดล้อม ค่าใบอนุญาตต่าง ๆ ภาษีทางการตลาด ภาษีท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมวีซ่า รวมถึงช่วงเหลือสภาพคล่องทางการเงินให้กับผู้ประกอบการท่องเที่ยว รัฐบาลช่วยเหลือในเรื่องเงินให้เปล่าเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว (Tourism Economic, 2563)

3.4.5 นโยบายวางแผนการตลาดเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว รวมถึงส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ เช่น ลดราคาสินค้าและบริการตามแหล่งท่องเที่ยว เช่น วัด หรืออุทยานแห่งชาติที่ต้องเสียค่าเข้าชม ให้ส่วนลดหรือบัตรกำนัลเพิ่มเติม

3.4.6 ผ่อนปรนมาตรการและลดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง เพื่อให้นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถมาเที่ยวในประเทศไทยได้ เช่น การขอวีซ่าหน้าด่าน (Visa On Arrival) และวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ (E-Visa) หรือละเว้นการตรวจโควิดแต่ต้องมีประกันสุขภาพคุ้มครอง และทำการโปรโมท สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวต่างชาติมาเที่ยวในจังหวัดสนุก

3.4.7 นโยบายของภาครัฐที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในประเทศและภาคธุรกิจของการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความนิยมและความยั่งยืน

3.4.8 ผลักดันให้จังหวัดสกลนครเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงมรดกโลกของยูเนสโก (Unesco) ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และวัฒนธรรม เพื่อเป็นการเพิ่มแรงดึงดูดและแรงจูงใจให้กับนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 1 : ตารางเปรียบเทียบและสรุปการกำหนดนโยบายและแนวทางในอนาคตสำหรับการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนครหลังเกิดวิกฤตการณ์โควิด

นโยบายสำหรับนักท่องเที่ยว	นโยบายสำหรับผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง	นโยบายที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล
<ol style="list-style-type: none"> ใช้เทคโนโลยีออนไลน์มาช่วยในการกลั่นกรองสุขภาพ อัดฉีดงบประมาณกระตุ้นการเดินทาง สะสมแต้มจากการท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> หาพันธมิตรในการให้บริการ เพิ่มศักยภาพการทำงานของพนักงาน สิทธิพิเศษสำหรับผู้ประกอบการ เช่นการลดภาษี อัดฉีดงบประมาณให้ผู้ประกอบการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว เทคโนโลยีมาใช้ในการบริการนักท่องเที่ยว วางแผนในการปรับจังหวัดสกลนครให้เป็นพื้นที่ State Quarantine นโยบายการรองรับการท่องเที่ยวต่อระดับความรุนแรงของโรคระบาด มาตรการรับรองความปลอดภัยด้านสุขอนามัย เพื่อเพิ่มความมั่นใจในสถานที่ท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> ผลักดันประเทศไทยให้เป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน นโยบายการออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยว เพิ่มกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่งดเว้นการกักตัว นโยบายของรัฐบาลที่เน้นการยกเว้น ผัดผ่อน(เลื่อน) และลดภาษี นโยบายวางแผนการตลาดเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว ผ่อนปรนมาตรการและลดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกักตัว นโยบายของภาครัฐที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในประเทศและภาคธุรกิจของการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความนิยมและความยั่งยืน ผลักดันให้จังหวัดสกลนครเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงมรดกโลกของยูเนสโก

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปได้ว่านโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนครหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยเสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและโรงแรม และส่วนสุดท้ายคือรัฐบาล พบว่า 1) นโยบายสำหรับนักท่องเที่ยว คือควรมุ่งเน้นนโยบายไปที่การอัดฉีดงบประมาณการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการกระตุ้นและลดค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยว ใช้เทคโนโลยีออนไลน์มาช่วยในการกลั่นกรองสุขภาพเพื่อเพิ่มความปลอดภัย และการสะสมแต้มสำหรับการท่องเที่ยว 2) นโยบายสำหรับผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การหาพันธมิตรในการให้บริการ เพิ่มศักยภาพการทำงานของพนักงาน มอบสิทธิพิเศษสำหรับผู้ประกอบการในการลดหย่อนภาษีหรือผ่อนจ่าย อัดฉีดงบประมาณให้ผู้ประกอบการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการนักท่องเที่ยวในการจองคิวหรือช่วยวางแผนกำหนดการเดินทางท่องเที่ยว วางแผนในการปรับจังหวัดสกลนครให้เป็นพื้นที่ State Quarantine มาตรการรับรองความปลอดภัยด้านสุขอนามัยเพื่อเพิ่มความมั่นใจในสถานที่ท่องเที่ยว และในส่วนสุดท้ายคือ 3) นโยบายที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล สามารถกระทำได้โดยผลักดันประเทศไทยให้เป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน นโยบายการออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวให้มีความเชื่อมโยงกัน นโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การยกเว้นและลด

ภาษี นโยบายวางแผนการตลาดเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว การผ่อนปรนมาตรการและลดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกักตัว รวมถึงการอำนวยความสะดวกในเรื่องการเข้าประเทศหรือวีซ่า นโยบายของภาครัฐที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในประเทศและภาคธุรกิจของการท่องเที่ยวเพื่อสร้างคามนิยมและความยั่งยืน และสุดท้ายคือการผลักดันให้จังหวัดสนุกเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงมรดกโลกของยูเนสโก โดยนโยบายทั้งหมดนี้เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดสนุกให้ฟื้นตัวจากภาวะโรคระบาดโควิด 19 และผลกระทบทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ (พุทธชาติ ลุนคา, 2564)

สรุป

สืบเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด 19 ที่ทางรัฐบาลได้มีนโยบายในการปิดประเทศ งดเว้นการเดินทางและการรวมตัวที่ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและยังรวมถึงการท่องเที่ยวด้วยนั้น จึงทำให้การวิเคราะห์และวางแผนนโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดสนุก เพื่อผลักดันและฟื้นฟูให้การท่องเที่ยวกลับมาเติบโตได้อีกครั้งหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 หรือโรคระบาดอื่นๆ โดยสามารถวางแผนได้โดยการเตรียมความพร้อมและรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ให้เงินสนับสนุนกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการเพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการการสร้างปลอดภัยและความน่าเชื่อถือกลับมา หากดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวแล้วสามารถเสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดสนุก สามารถนำพาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของจังหวัดสนุกให้ฟื้นตัวจากการแพร่ระบาดได้ โดยข้อเสนอแนะในการเขียนบทความวิชาการครั้งต่อไป 1) ผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้นโยบายดังกล่าว 2) ทำการศึกษานโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดอื่นๆ เพื่อขยายและวิเคราะห์ผลการศึกษาให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น 3) เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2565) แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนบน 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
- จิระพงศ์ เรืองกุล และ วิทยา นามเสาร์.(2563).สมรรถนะผู้นำกลุ่มท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนท่องเที่ยวที่ประสบ ความสำเร็จใน
ประเทศไทย. วารสารการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ 16(2) หน้า 43-70.
- ชาญชัย คำจำปา, และภักดี โพธิ์สิงห์. (2564). นโยบายทางเศรษฐกิจกับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในยุคโควิด –19. วารสารการบริหาร
การปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 5(3), หน้า 99-116.
- ฐิติพร การสูงเนิน. (2558). การจัดการสื่อและองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว : เส้นทางท่องเที่ยววิถีท้องถิ่นกลุ่มจังหวัดสนุก.
วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (สาขาสังคมศาสตร์และเทคโนโลยี), 7(14), หน้า 1-14.
- ดารณี อาจหาญ, เกียรติวี เจริญวิศาล, และ มนัสสินี บุญมีศรีสง่า.(2565). การยกระดับมาตรฐานปลอดภัยด้านสุขอนามัยการท่องเที่ยว
ที่พิกชุมชนวัฒนธรรมยั่งยืนหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19ในประเทศไทย. วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 22(1), หน้า 187-204.
- ดาว ชุ่มตะขบ. (2563). เศรษฐกิจพอเพียง ทางเลือก ทางรอดฝ่าวิกฤตโควิด-19. วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา, 2(3), หน้า 11-22.
- นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์, และ ชนัตติ พุ่มพฤษ. (2565). ทางรอดและแนวทางการปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนแนววิถีใหม่ หลังวิกฤติ
Covid-19 ของไทย. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 9(1),หน้า 1-19.
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์แห่งชาติ ประเด็นที่ 5. เข้าถึงได้จาก [Http://Nscr.Nesdc.Go.Th/Wp-Content/Uploads/2021/02/Ns-05_222-277.Pdf](http://Nscr.Nesdc.Go.Th/Wp-Content/Uploads/2021/02/Ns-05_222-277.Pdf) สืบค้นเมื่อ : 15 กันยายน 2565
- พรณี สวนเพลง.(2559).การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบาเพียประโยชน์ในกลุ่มจังหวัดสนุก (สกลนคร-นครพนม
และมุกดาหาร)

- พระครูศรีปริยัติการ. (2560). การศึกษาแนวคิด ความเชื่อและหลักการปฏิบัติเพื่อความสุขของกลุ่มชาติพันธุ์ ในกลุ่มจังหวัดสนุ
ภายใต้งานวิจัยเรื่อง พหุวัฒนธรรมชาติพันธุ์ : แนวคิด ความเชื่อ ภาษา และกระบวนการจัดการทางสังคม เพื่อเสริมสร้าง
ความสุขของกลุ่มจังหวัดสนุ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครพนม.
- พุทธชาติ ลุนคา.(2564.) ธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมหลัง Covid-19.แหล่งข้อมูลออนไลน์ เข้าถึงได้จาก
<https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/ri-future-of-tourism-21> สืบค้นเมื่อ : 15
กันยายน 2565
- รายงานยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวภาคใต้ จากกรณีปัญหาผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)
แหล่งข้อมูลออนไลน์ เข้าถึงได้จาก <http://www.personnel.moi.go.th/recruitment/2563/2.บทความยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวภาคใต้จากกรณีปัญหาผลกระทบของโรคโควิด19.pdf> สืบค้นเมื่อ : 15 กันยายน 2565
- เราเที่ยวด้วยกัน.(2565).แหล่งข้อมูลออนไลน์เข้าถึงได้จาก <https://www.เราเที่ยวด้วยกัน.com/information>
สืบค้นเมื่อ : 15 กันยายน 2565
- ศุภลักษณ์ ศรีวิไล และ รุ่งเรือง ทองศรี. (2564). การแพร่ระบาดของ โควิด-19 ส่งผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย. วารสารการ
บริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการท่องเที่ยว, 7(8), หน้า 405-416.
- สายป่าน จักขุจินดา, ลือชัย วงษ์ทอง, และ กิจฐเขต ไกรवास.(2563). การนำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 3 ธรรม จังหวัดสกลนคร
ไปสู่การปฏิบัติ. วารสารชุมชนวิจัย, 14(3), หน้า 223-234.
- อนุชิตา ชินศิริประภา.(2564). ผลกระทบโควิด 19 กับเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวภาคตะวันออก. วารสารบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม,
2(3), หน้า 1-4.
- Tourist Economic.(2563).รายงานภาวะเศรษฐกิจ Covid-19 กับผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทย แหล่งข้อมูลออนไลน์ เข้าถึงได้จาก
<https://www.mots.go.th/download/tourismeconomicreport/4-1Tourismeconomicvol4.Pdf> สืบค้นเมื่อ : 15
กันยายน 2565